

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ
ΤΟΜΕΑΣ "ΙΣΤΟΡΙΑ, ΔΟΓΜΑ, ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΕΣ
ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ"

ΛΕΚΤΟΡΑΣ / ΙΩΑΝΝΗΣ Θ. ΜΠΑΚΑΣ

ΤΗΛ.: 2310 991118

e-mail: ibakas@past.auth.gr

<http://eclass.auth.gr>

(Ημέρες και ώρες συνεργασίας: Τετάρτη, Πέμπτη / 12:00-14:00)

ΒΙΟ - Ε Ρ Γ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Σέρρες, 1969. Έγγαμος με δύο παιδιά.

ΣΠΟΥΔΕΣ – ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ

1991: Τμήμα Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ.

1994: Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης του Τμήματος Ποιμαντικής ΑΠΘ.

2002: Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας ΔΠΘ.

2003: Διδακτορικό Δίπλωμα του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας ΑΠΘ.

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑ

2004-2005, 2006-2009: Διδάσκων -αποσπασμένος από τη Μέση Εκπαίδευση- στο Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξινίων Χωρών του Δημοκriteίου Πανεπιστημίου Θράκης.

2007-2008: Επίκουρος Καθηγητής με σύμβαση στο Trakya Üniversitesi της Αδριανούπολης.

2007-σήμερα: Διδάσκων στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης» του Τμήματος Νομικής του Δημοκriteίου Πανεπιστημίου Θράκης.

2009-σήμερα: Λέκτορας στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

1998–1999: Ερευνητικό πρόγραμμα (7716) του Α.Π.Θ. με θέμα: *Ο Ελληνισμός των Σκοπίων (19^{ος}–20^{ός} αι.)* και επιστημονικώς υπεύθυνο τον καθηγητή κ. Αθ. Καραθανάση.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ

Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση του Οικουμενικού Πατριαρχείου και των άλλων Πρεσβυγενών Πατριαρχείων (Αλεξανδρείας, Αντιοχείας, Ιεροσολύμων).

Εκκλησιαστική ιστορία του ελλαδικού και ελληνόφωνου χώρου.

Ιστορία της εκκλησιαστικής διοίκησης.

Εκκλησιαστική γεωγραφία και χριστιανική τοπογραφία.

Τοπική εκκλησιαστική ιστορία

Ιστορία του Ελληνισμού (εκκλησιαστική, εκπαιδευτική και κοινωνική δραστηριότητα).

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

1. Στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας ΑΠΘ

A. Προπτυχιακά μαθήματα

1. 302Υ. *Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση του Οικουμενικού Πατριαρχείου και των άλλων πρεσβυγενών Πατριαρχείων (Αλεξανδρείας, Αντιοχείας, Ιεροσολύμων)* (υποχρεωτικό Γ' εξαμήνου).
2. Χ247. *Χριστιανισμός και Οικουμένη κατά τον 6^ο μ.Χ. αιώνα. Η εκκλησιαστική πολιτική του Ιουστινιανού* (επιλεγόμενο χειμερινού εξαμήνου).
3. Θ240. *Η Εκκλησία Κωνσταντινουπόλεως κατά τον 6^ο μ.Χ. αιώνα* (επιλεγόμενο εαρινού εξαμήνου).
4. Θ. 271. *Ειδικά θέματα της Ιστορίας της Εκκλησίας των Ιεροσολύμων* (επιλεγόμενο εαρινού εξαμήνου).
5. 203Υ. *Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση της Εκκλησίας της Ελλάδος και της Κύπρου* (υποχρεωτικό Β' εξαμήνου, συνεπικουρών τον καθηγητή Αθ. Καραθανάση).

B. Μεταπτυχιακά μαθήματα

1. ΙΕ9. *Ιστορικοί σταθμοί των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών (Οικουμενικό Πατριαρχείο, Πρεσβυγενή Πατριαρχία Ανατολής, νεώτερα Πατριαρχία, αυτοκέφαλες Εκκλησίες, αυτόνομες Αρχιεπισκοπές και Μητροπόλεις) Α'.*
2. ΙΕ10. *Ιστορικοί σταθμοί των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών (Οικουμενικό Πατριαρχείο, Πρεσβυγενή Πατριαρχία Ανατολής, νεώτερα Πατριαρχία, αυτοκέφαλες Εκκλησίες, αυτόνομες Αρχιεπισκοπές και Μητροπόλεις) Β'.*
3. ΙΕ11. *Ιστορικοί σταθμοί των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών (Οικουμενικό Πατριαρχείο, Πρεσβυγενή Πατριαρχία Ανατολής, νεώτερα Πατριαρχία, αυτοκέφαλες Εκκλησίες, αυτόνομες Αρχιεπισκοπές και Μητροπόλεις) Γ'.*
4. ΙΕ12. *Ιστορικοί σταθμοί των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών (Οικουμενικό Πατριαρχείο, Πρεσβυγενή Πατριαρχία Ανατολής, νεώτερα Πατριαρχία, αυτοκέφαλες Εκκλησίες, αυτόνομες Αρχιεπισκοπές και Μητροπόλεις) Δ'.*

2. Σε Πανεπιστήμιο του Εξωτερικού

Σεπτέμβριος 2007- Οκτώβριος 2008: Επίκουρος Καθηγητής (Yardımcı Doçent) με σύμβαση, στην κατεύθυνση Ελληνικής Γλώσσας και Φιλολογίας (Yunan Dili ve Edebiyatı Dalı) του τμήματος Βαλκανικών Σπουδών (Balkan Bölümü) της Σχολής Θετικών και Θεωρητικών Επιστημών (Fen-Edebiyat Fakültesi) του Πανεπιστημίου Θράκης (Trakya Üniversitesi) στην Αδριανούπολη.

3. Σε Πανεπιστήμιο του Εσωτερικού εκτός ΑΠΘ.

A. Προπτυχιακά μαθήματα στο Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξινίων Χωρών του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης.

1. *Ο Ελληνισμός στον Παρευξινίο χώρο κατά τη βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο* (υποχρεωτικό Στ' εξαμήνου όλων των κατευθύνσεων).
2. *Εισαγωγή στην Ιστορία των Παρευξινίων λαών* (υποχρεωτικό Δ' εξαμήνου).
3. *Ιστορία της Ρωσίας I* (υποχρεωτικό Ε' εξαμήνου ρωσικής κατεύθυνσης).
4. *Ιστορία της Ρωσίας II* (υποχρεωτικό Στ' εξαμήνου ρωσικής κατεύθυνσης).
5. *Ιστορία της Ρουμανίας I* (υποχρεωτικό Ε' εξαμήνου ρουμανικής κατεύθυνσης).
6. *Ιστορία της Ρουμανίας II* (υποχρεωτικό Στ' εξαμήνου ρουμανικής κατεύθυνσης).
7. *Ιστορία της Βουλγαρίας I* (υποχρεωτικό Ε' εξαμήνου βουλγαρικής κατεύθυνσης).
8. *Ιστορία της Βουλγαρίας II* (υποχρεωτικό Στ' εξαμήνου βουλγαρικής κατεύθυνσης).
9. *Η Βουλγαρία σήμερα* (υποχρεωτικό Η' εξαμήνου βουλγαρικής κατεύθυνσης, 2007-2008).
10. *Νεότερη και σύγχρονη ελληνική διασπορά στο βόρειο και βορειοδυτικό Παρευξινίο χώρο* (επιλογής χειμερινού εξαμήνου)
11. *Η ελληνορθόδοξη παράδοση στη λογοτεχνία των Παρευξινίων λαών* (επιλογής εαρινού εξαμήνου).

B. Μεταπτυχιακά μαθήματα στο Τμήμα Νομικής του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης (Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα: Σπουδές Νοτιανατολικής Ευρώπης, κατεύθυνση Ιστορίας. Η διδασκαλία αφορά μέρος των παρακάτω ενοτήτων)

- *Η ΝΑ Ευρώπη στην Οθωμανική Εποχή (Η πνευματική αναγέννηση των λαών της ΝΑ Ευρώπης μέσα 18^{οο}-αρχές 20^{οο} αιώνα).*
- *Η ΝΑ Ευρώπη κατά τον 19^ο και 20^ο αιώνα (Η διάλυση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, τέλος 18^{οο} αρχές-20^{οο} αιώνα).*
- *Η γένεση του εθνικισμού και των εθνικών κρατών στην ΝΑ Ευρώπη. Ο αλυτρωτισμός και οι «πανιδεολογίες». Οι εθνικοί ανταγωνισμοί.*
- *Τα άλυτα προβλήματα της ΝΑ Ευρώπης: το πρόβλημα της Δοβρουτσάς, της Ανατολικής Μολδαβίας, της Τρανσυλβανίας.*
- *«Γράμματα και Τέχνες» (Γράμματα και Πολιτισμός στους Σλαβικούς Λαούς της Ν.Α. Ευρώπης μετά τον Εκχριστιανισμό τους.)*
- *Η Ν.Α. Ευρώπη κατά το 19^ο και 20^ο αιώνα» (Εθνικές, Θρησκευτικές και Πολιτισμικές Μειονότητες στην Ν.Α. Ευρώπη: μειονότητες στα Βαλκάνια).*
- *«Η Ν.Α. Ευρώπη από την Αρχαιότητα έως τον 15^ο Αιώνα» (Ο ρόλος του Βυζαντίου στη διαδικασία του εκχριστιανισμού, της κοινωνικής και πολιτισμικής ένταξης, καθώς και στην πολιτική οργάνωση των Σλάβων και Βουλγάρων).*

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Μονογραφίες

1. *Ο Ελληνισμός και η Μητροπολιτική Περιφέρεια Μελενίκου 1850 – 1912, Διδακτορική Διατριβή, Θεσσαλονίκη 2003.*
2. *Η ανύψωση της Εκκλησίας των Ιεροσολύμων σε υπερμητροπολιτική διοίκηση τον 5^ο μ.Χ. αιώνα. Οι προσκυνητές, οι μοναχοί, ο αρχιεπίσκοπος Ιουβενάλιος, εκδ. Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2010.*
3. *Η οργάνωση διευρυμένης εκκλησιαστικής διοίκησης εκτός της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας το πρώτο μισό του 5^{οο} μ.Χ. αιώνα: Η Εκκλησία στη Σασσανιδική Περσία και οι σχέσεις της με τις «δυτικές» εκκλησιαστικές διοικήσεις της αντιόχειας και της Κωνσταντινούπολης. Συμβολή στην ιστορία της οργάνωσης των εκκλησιαστικών διοικήσεων, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2013.*

Άρθρα

1. «Ένα γεγονός πριν το Μακεδονικό Αγώνα», *Πανσερραϊκό Ημερολόγιο* 20 (1994) 72,73.
2. «Συμβολή στην Εκκλησιαστική Ιστορία της Βισαλτίας. Επισκοπή Εζεβών», *Πρακτικά Β΄ Επιστημονικού Συμποσίου: Η Νιγρίτα – η Βισαλία διά μέσου της Ιστορίας*, Νιγρίτα 1995, σ. 97-112.
3. «Βιβλιογραφικά και άλλα περί της Μονής Τιμίου Προδρόμου Σερρών κατά την Τουρκοκρατία», *Χριστιανική Μακεδονία. Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Σερρών*, Θεσσαλονίκη 1995, σ. 101-114.
4. «Ο μητροπολίτης Μελενίκου Προκόπιος ο Σερραϊός. Μία περίπτωση αρχιερέα στη δίνη του εθνοφυλετισμού και της διαμάχης Αθηνών-Φαναρίου», *Μακεδονικά* 31 (1997-1998) 259-280.
5. «Η Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Σερρών» και «Η Ιερά Μονή Εικοσιφοινίσσης Παγγαίου» στον τόμο *Ιερά Προσκυνήματα Προπύργια της Ορθοδοξίας*, Αθήνα 1999, σ. 212-221.
6. «Ο εκ Τερλιζίου του Νευροκοπίου Ιωάννης Συμεωνίδης, μοναχός και λόγιος στη Βουλγαρία των αρχών του 19^{οο} αιώνα», *Πρακτικά Α΄ Διαβαλκανικού Συνεδρίου: Οι Πνευματικές σχέσεις του Ελληνισμού με τους Βαλκανικούς λαούς*, Κομοτηνή 1999, σ. 81-89.
7. «Η Γεωργική Σχολή Εικοσιφοινίσσης Παγγαίου και τα προβλήματα λειτουργίας της», *Μακεδονικά* 32 (1999-2000) 365-391.

8. «Σερβικές κινήσεις στην Ανατολική Μακεδονία και η αντιμετώπισή τους», *Βαλκανικά Σύμμεικτα* (Θεσσαλονίκη 1999-2000) 224-233.
9. «Η ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία της Γεωργικής Σχολής Εικοσιφοινίσσης Παγγαίου (1909-1912), *Μακεδονικά* 32 (1999-2000) 365-391.
10. «Ο αντίκτυπος της Βαλκανικής αναταραχής 1855 - 1880 στη Νιγρίτα και τα χωριά της», Πρακτικά Β΄ Επιστημονικού Συμποσίου: *Η Νιγρίτα – η Βισαλτία διά μέσου της Ιστορίας*, Θεσσαλονίκη 2000, σ. 425-442.
11. «Μικρασιάτες πρόσφυγες στη Νιγρίτα και την περιοχή της», Πρακτικά Ε΄ Πανελληνίου Συνεδρίου για τον Ελληνισμό της Μικράς Ασίας: *Ο Ελληνισμός της Μικράς Ασίας από την Κλασική Αρχαιότητα ως τον εικοστό αιώνα*, Θεσσαλονίκη 2000, σσ. 125-135.
12. «Η Εκπαιδευτική και κοινωνική δραστηριότητα στη Νιγρίτα και τη Σύρπα (19^{ος} αι.–1912)», *Σερραϊκά Ανάλεκτα* 3 (Σέρρες, 2001) 241-266.
13. «Θασιακά εκπαιδευτικά», *Θασιακά* 10 (Καβάλα 2001) 335-353.
14. «Εκπαίδευση και κοινωνική δραστηριότητα στη Νιγρίτα και στη Σύρπα (19^{ος} αι.–1912)», *Σερραϊκά Ανάλεκτα* 3 (Σέρρες, 2001) 241-266.
15. «Η επαρχία Δράμας κατά την περίοδο της αρχιερατείας Ιωσήφ (1878;-1810)», *Χριστιανική Μακεδονία. Ο εθνομάρτυς μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Ιωσήφ*, Θεσσαλονίκη 2002, σ. 121-144.
16. «Ειδήσεις για την εκπαίδευση στις επαρχίες Ικονίου και Καισαρείας κατά τα τέλη του 19^{ου} αι.», *Καπαδοκία (Ιστορία-Θεολογία-Παιδεία-Πολιτισμός)*, Θεσσαλονίκη 2002, σ. 283-301.
17. «Έλληνες στο Κοσσυφοπέδιο κατά τον 19^ο αιώνα. Η ελληνική κοινότητα Πρισρένης», Πρακτικά Β΄ Διαβαλκανικού Συνεδρίου: *Οι Πνευματικές σχέσεις του Ελληνισμού με τους Βαλκανικούς λαούς*, Κομοτηνή 2002, σ. 141-151.
18. «Όψεις της εκπαιδευτικής δραστηριότητας της Γουμένισσας κατά την περίοδο του Μακεδονικού Αγώνα 1870-1912», *Ο Μακεδονικός Αγώνας στην επαρχία Παιονίας*, Θεσσαλονίκη 2002, σ. 197-207.
19. «Λιάλοβο Νευροκοπίου. Μία περίπτωση ελληνόφωνου μουσουλμανικού χωριού και η προσπάθεια ίδρυσης ελληνικού σχολείου σε αυτό», *Σερραϊκά Χρονικά* 14 (Αθήνα, 2002) 103-108.
20. «Ο ιεροδιάκονος Ιγνάτιος ο Κεμίζος ή Επιδαύριος, Ένας κληρικός λόγιος στις Σέρρες και τη Νιγρίτα του 18ου αι.», *Σίρις* 6 (Σέρρες, 2002) 179-186.
«Ο μητροπολίτης Σισανίου και Σιατίστης Αλέξανδρος Λάσκαρις (1864-1869) και οι εναντίον του κατηγορίες», *Η Δυτική Μακεδονία κατά τους χρόνους της τουρκικής κυριαρχίας με έμφαση στους Δυτικομακεδόνες απόδημους στις Βαλκανικές χώρες (15^{ος} αιώνας έως το 1912)*, Σιάτιστα 2003, σ. 61-71.
21. «Ειδήσεις για τα μοναστήρια της Πελαγονίας (18^{ος} -19^{ος} αιώνες)», *Χριστιανική Μακεδονία – Πελαγονία – Μια άλλη Ελλάδα. Θεσσαλονίκη – Αχρίδα*, Θεσσαλονίκη 2004, σ. 119-144.
22. «Εκπαιδευτικά επαρχίας Αχρίδος στα τέλη του 19^{ου} και στις αρχές του 20^{ου} αιώνα», *Χριστιανική Μακεδονία–Πελαγονία–Μια άλλη Ελλάδα. Θεσσαλονίκη–Αχρίδα*, Θεσσαλονίκη 2004, σ. 565-579.
23. «Ευεργέτες των φιλεκπαιδευτικών και φιλανθρωπικών καταστημάτων των Σερρών την περίοδο 1870-1912 μέσα από τον τύπο της εποχής» στον επετειακό τόμο για τα 100χρονα (1905-2005) του Ορφέα Σερρών, Σέρρες 2005, σ. 89-106.
24. «Σερραίοι μητροπολίτες και κληρικοί στη Νοτιανατολική Ευρώπη κατά τον 19^ο αιώνα», *Ο κόσμος της ορθοδοξίας στο παρελθόν και το παρόν: Θεσμοί, γεγονότα, πρόσωπα, πολιτισμός και γράμματα στα πρεσβυγενή πατριαρχεία, στα νεότερα πατριαρχεία και στις αυτοκέφαλες εκκλησίες*, Θεσσαλονίκη 2006, σ. 345-370.
25. «Χρονικά της Μητροπόλεως Σερρών κατά την τελευταία περίοδο της τουρκοκρατίας (1878-1912). Συμβολή στην εκκλησιαστική ζωή των επαρχιών του Οικουμενικού Πατριαρχείου», *Σερραίων Διάσωσμα. Πνευματικοί και Καλλιτεχνικοί Θησαυροί της Εκκλησίας των Σερρών*, Σέρρες 2008, σ. 155-188.
26. «Η Θρησκευτική Αγωγή στα ελληνικά σχολεία των επαρχιών του Οικουμενικού Πατριαρχείου στο δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα», στον τόμο: *Αλεξανδρινός Αμής*.

- Αφιέρωμα στη μνήμη του Ι. Μ. Χατζηφώτη* (Επιστημονική επιμέλεια Εμμ. Βαρβούνης-Π. Τζουμέρκας), τ. Α΄, Αλεξάνδρεια 2008, σ. 353-369.
27. «Η ελληνική εκπαιδευτική δραστηριότητα στις περιοχές της Δράμας και της Καβάλας κατά την ύστερη Οθωμανοκρατία», *Ανατολική Μακεδονία*, Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, (Επιμ. Γ. Παπάζογλου), Κομοτηνή 2008, σ. 202-224.
 28. «Ένα σπάνιο εύρημα στο ναό του Αγίου Γεωργίου Νιγρίτας. Συμβολή στην εκκλησιαστική ιστορία της περιοχής», *Σερραϊκά Σύμμεικτα* 1 (2010) 131-136.
 29. «Χριστιανική Θράκη: Η ιστορία της Ορθόδοξης Εκκλησίας στη Θράκη από τους αποστολικούς χρόνους έως σήμερα», *Θράκη: Ιστορία-Πολιτισμός-Τέχνη, μέρος Α΄ (Γεωγραφία, Ιστορία, Θρησκεία)*, Ελληνική Εθνική Γραμμή-Οικουμενικός Ελληνισμός, Αθήνα 2010, σ. 139-174.
 30. «Μακεδονικός Φιλεκπαιδευτικός Σύλλογος Σερρών. Συμβολή στη μελέτη των εκπαιδευτικών και εκκλησιαστικών ζητημάτων των ελληνικών κοινοτήτων κατά το β΄ μισό του 19^{ου} αιώνα», *Εύπλοια: εόρτιος τόμος για τη δεκαετηρίδα του Τμήματος Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών του ΑΠΘ*, Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2010, σ. 155-182.
 31. «Η κατάσταση των εκκλησιαστικών πραγμάτων κατά τη διάρκεια της πρώτης πατριαρχίας Γερμανού Δ΄ (1842-1845) μέσα από ανέκδοτες επιστολές», *Εις Μαρτύριον τοις Έθνεσι (Θεολογική Σχολή ΑΠΘ-Τόμος χαριστήριος εικοσαετηρικός εις τον Οικ. Πατριάρχη Βαρθολομαίο)*, ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη 2011, σ. 527-544.
 32. «Μεταβολές στην Εκκλησιαστική Γεωγραφία του Οικουμενικού Πατριαρχείου στα τέλη του 19^{ου} αιώνα. Η περίπτωση της Βορειοανατολικής Μακεδονίας», *Εργαστήριο Ανάλυσης και Οπτικοποίησης Χωρο-Χρονικών δεδομένων τμήματος Γεωγραφίας Πανεπιστημίου Αιγαίου (κείμενα εργασίας)* 7 (2011) 1-35.
 33. «Οι αντιοχιεανές εκκλησιαστικές επαρχίες της Μικράς Ασίας και ο Ελληνισμός τους (τέλη 19^{ου} αρχές 20^{ου} αιώνα)», *Μικρασιατική Σπίθα* 17 (Σέρρες, 2012) 69-86.
 34. «Η Εκκλησία της Αλεξάνδρειας και η υποψηφιότητα του πρώην Κωνσταντινουπόλεως Ιωακείμ Γ΄ για τον πατριαρχικό της θρόνο. Εκκλησιαστική και πολιτική διάσταση», *Πρακτικά Συνεδρίου: Ιωακείμ ο Γ΄ ο Μεγαλοπρεπής. Ο από Θεσσαλονίκης Οικουμενικός Πατριάρχης και η εποχή του*, Θεσσαλονίκη 2012, σ. 301-326.
 35. «Η Επαρχία Σερρών κατά το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα», *Άγιος Νικήτας* (Διμηνιαίο Περιοδικό Ι. Μ. Σερρών και Νιγρίτης), Σέρρες 2013, (υπό έκδοση).
 36. «The Episcopal Rank in the Churches of Alexandria and Jerusalem and its Features», *Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου: Διακονία του επισκόπου στην Ορθόδοξη Εκκλησία* (Μπούντβα Μαυροβουνίου 2011), (υπό έκδοση).
 37. «Το εκκλησιαστικό ελληνοσερβικό “Ζήτημα της Πρεσρένης” τον 19^ο αιώνα. Η πολιτική του διάσταση, το Οικουμενικό Πατριαρχείο και η διαμεσολάβηση της Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης», *Μακεδονικά* (υπό έκδοση).
 38. «Το Ρωσικό θρησκευτικό ενδιαφέρον στην Οθωμανική Αυτοκρατορία κατά το β΄ μισό του 19^{ου} αι. και η μονή Μεγάλης Παναγίας Χαλκιδικής», *Πρακτικά Ημερίδας: Η Χαλκιδική και η Μεγάλη Παναγία* (Μ. Παναγία 2011), (υπό έκδοση).
 39. «Εκκλησία και ελληνικό κράτος στη Μακεδονία στα τέλη του 19^{ου} αιώνα. Η περίπτωση του μητροπολίτη Φιλίππων, Δράμας και Ζιχνών Γερμανού Μιχαηλίδη (1879-1896)», *Πρακτικά Επιστημονικού Συνεδρίου: Από τον Μακεδονικό Αγώνα στην Απελευθέρωση της Δράμας*, Δράμα 2013, σ. (υπό έκδοση).
 40. «Η εκκλησιαστική επαρχία Μελενίκου. Συμβολή στην εκκλησιαστική ιστορία της Σιντικής», *Σιντική (επετειακός τόμος)*, Σιδηρόκαστρο 2013, σ. (υπό έκδοση).
 41. «Γρηγόριος Παλαμάς, Σχολάρχης της Μεγάλης του Γένους Σχολής. Προσωπογραφικά ενός Θεσσαλονικέως κληρικού», *Χριστιανική Μακεδονία. Θεσσαλονίκη Κωνσταντινούπολις* (υπό έκδοση).
 42. «Το εκκλησιαστικό ελληνοσερβικό “Ζήτημα της Πρεσρένης” τον 19^ο αιώνα. Η πολιτική του διάσταση, το Οικουμενικό Πατριαρχείο και η διαμεσολάβηση της Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης», *Μακεδονικά* (υπό έκδοση).

Σύμμεικτα

1. «Η αδελφότητα ο Ευαγγελισμός στη Νιγηρία», *Μακεδονικά* 30 (1995-1996) 339-342.
2. «Α΄ Διαβαλκανικό Συνέδριο για τις Πνευματικές Σχέσεις του Ελληνισμού με τους Βαλκανικούς Λαούς», *Μακεδονικά* 31 (1997-1998) 412-417.

Βιβλιοκρισίες και Βιβλιοπαρουσιάσεις

1. Ath. Karathanassis, «Thessalonikia and Makedonika» στο *Balkan Studies* 40/1 (1999) 213-218.
2. Παντελή Λέκκου, «Οι μονές της Βόρειας και της Αν. Θράκης», στο *Περί Θράκης* 2 (2002) 318-321.
3. Ιωάννη Παπαδριανού, «Η ελληνική παλιγγενεσία του 1821 και η βαλκανική της διάσταση», εκδ. Δ.Π.Θ., στα *Μακεδονικά* 30 (1995-1996) 357-359.
4. Αθανασίου Καραθανάση, «Ο κόλπος του Ορφανού και η περιοχή του», στα *Μακεδονικά* 31 (1997-1998) 447-451.
5. Eka Tchkoïdze, «Ενας Γεωργιανός προσκυνητής στον Βυζαντινό κόσμο του 9^{ου} αιώνα: ο Άγιος Ήλιος ο Γεωργιανός», εκδ. Μπατσιούλας, Αθήνα 2011, (υπό δημοσίευση στα *Μακεδονικά*).

Επιμέλειες

1. *Πρακτικά Β΄ Επιστημονικού Συμποσίου «Η ΝΙΓΡΙΤΑ-Η ΒΙΣΑΛΤΙΑ ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ»*, Θεσσαλονίκη 2000.
2. Ιω. Παπαδριανός, *Διαβαλκανικά ιστορικά δοκίμια*, τ. 2, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2002.
3. Ion Bulei (μετάφρ. Κυπρ. Σούτσιου), *Ιστορία των Ρουμάνων*, εκδ. Αντ. Σταμούλη, Θεσσαλονίκη 2008.

Λήμματα σε Εγκυκλοπαιδείες –Λεξικά

Μεγάλη Ορθόδοξη Χριστιανική Εγκυκλοπαίδεια (ΜΟΧΕ).

Πάνω από εβδομήντα λήμματα στους τόμους 1-7.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΜΕ ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΣΕ ΣΥΝΕΔΡΙΑ – ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Συμμετοχή με εισήγηση σε 30 Διεθνή Συνέδρια ή Συμπόσια και 10 Διαλέξεις:

1. Σέρρες, 5/1992. Συνέδριο «ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΙΜΙΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ ΣΕΡΡΩΝ». Θέμα: *Βιβλιογραφικά και άλλα περί της μονής Προδρόμου κατά την τουρκοκρατία*, σε συνεργασία με τον καθηγητή κ. Αθ. Καραθανάση.
2. Νιγηρία, 11/1993. Συμπόσιο «Η ΝΙΓΡΙΤΑ - Η ΒΙΣΑΛΤΙΑ ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ». Θέμα: *Συμβολή στην Εκκλησιαστική Ιστορία της Βισαλτίας - Επισκοπή Εζεβόν*, σε συνεργασία με τον καθηγητή κ. Αθ. Αγγελόπουλο.
3. Θεσσαλονίκη, 11/1995. Συνέδριο «ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, Ο ΕΘΝΟΜΑΡΤΥΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΙΩΣΗΦ». Θέμα: *Η επαρχία Δράμας κατά την περίοδο της αρχιερατείας Ιωσήφ*.
4. Θεσσαλονίκη, 9/1996. Συνέδριο «ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΠΕΛΑΓΟΝΙΑ - ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΕΛΛΑΔΑ». Θέμα: *Ειδήσεις για τα μοναστήρια της Πελαγονίας κατά το 18^ο και 19^ο αιώνα*.
5. Νιγηρία, 10/1996. Β΄ Συμπόσιο «Η ΝΙΓΡΙΤΑ - Η ΒΙΣΑΛΤΙΑ ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ». Θέμα: *Ο αντίκτυπος της Βαλκανικής αναταραχής 1855 - 1880 στη Νιγηρία και τα χωριά της*.
6. Ν. Μαρμαράς, 9/1998. 5ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Χαλκιδικής «ΘΡΑΚΗ, ΜΙΚΡΑΣΙΑ, ΠΟΝΤΟΣ και ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ». Θέμα: *Ζήλη-Καρβιά-Ν. Σύλλατα: Από την Καπαδοκία στη Χαλκιδική*, σε συνεργασία με τον πρωτοπρ. Στυλιανό Χατζηγηγορίου.

7. Νιγρίτα, 9/1998. Διαβαλκανικό Συνέδριο «Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ, ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝ ΣΤΗ ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ». Θέμα: *Σερραίοι μητροπολίτες και κληρικοί στη Νοτιοανατολική Ευρώπη κατά τον 19^ο αιώνα.*
8. Θεσσαλονίκη 11/1998. Ε' Πανελλήνιο συνέδριο για τον Ελληνισμό της Μικράς Ασίας. Θέμα: *Μικρασιάτες πρόσφυγες στη Νιγρίτα και την περιοχή της.*
9. Κομοτηνή, 11/1998. Α' Διαβαλκανικό Συνέδριο «ΟΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΜΕ ΤΟΥΣ ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΥΣ ΛΑΟΥΣ (18^{ος} -20^{ος} αι.)». Θέμα: *Ο εκ Τερλιζίου του Νευροκοπίου Ιωάννης Συμεωνίδης, μοναχός και λόγιος στη Βουλγαρία των αρχών του 19^{ου} αιώνα.*
10. Θεσσαλονίκη, 2/1999. Ετήσια εκδήλωση Συλλόγου Μοναστηριωτών Θεσσαλονίκης, στην αίθουσα της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών με θέμα: *Στιγμές του εθνικού και θρησκευτικού βίου των Ελλήνων της Πελαγονίας.*
11. Ασβεστοχώρι, 4/1999. Διάλεξη με θέμα: *Ιστορικά Ασβεστοχωρίου και ο νεομάρτυρας άγιος Ακάκιος.*
12. Θάσος, 9/1999. Πανελλήνιο συνέδριο της Θασιακής Ένωσης. Θέμα: *Εκπαιδευτικά Θάσου, σε συνεργασία με τον καθηγητή κ. Αθ. Καραθανάση.*
13. Θεσσαλονίκη, 12/1999. Συνέδριο «ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΑΧΡΙΔΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ». Θέμα: *Εκπαιδευτικά της επαρχίας Αχριδών κατά τον 19^ο αι. και ως το 1913.*
14. Θεσσαλονίκη, 9/2000. Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο: Καπαδοκία: Ιστορία, Θεολογία, Παιδεία, Πολιτισμός που διοργάνωσε το ΑΠΘ. Θέμα: *Ειδήσεις για την εκπαίδευση στις επαρχίες Ικονίου και Καισαρείας κατά τα τέλη του 19^{ου} αι.*
15. Κομοτηνή, 10/2000. Β' Διαβαλκανικό Συνέδριο «ΟΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΜΕ ΤΟΥΣ ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΥΣ ΛΑΟΥΣ (18^{ος} -.20^{ος} αι.)». Θέμα: *Έλληνες στο Κοσσυφοπέδιο κατά τον 19ο αιώνα. Η ελληνική κοινότητα Πρισρένης.*
16. Θεσσαλονίκη, 12/2000. Συνέδριο «ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ-ΠΟΛΗ – ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ». Θέμα: *Γρηγόριος Παλαμάς, Σχολάρχης της Μεγάλης του Γένους Σχολής. Προσωπογραφικά ενός Θεσσαλονικέως κληρικού.*
17. Σιάτιστα, 4/2001. Διεθνές Επιστημονικό Συμπόσιο: Η Δυτική Μακεδονία κατά τους χρόνους της τουρκικής κυριαρχίας, με έμφαση στους Δυτικομακεδόνες αποδήμους στις βαλκανικές χώρες (15ος αι. ως το 1912). Θέμα: *Ο μητροπολίτης Σισανίου και Σιατίστης Αλέξανδρος Λάσκαρις (1864-1869) και οι κατ' αυτού κατηγορίες.*
18. Γουμένισσα, 9/2001. Επιστημονικό Συνέδριο «Ο Μακεδονικός Αγώνας στην επαρχία Παιονίας». Θέμα: *Όψεις της εκπαιδευτικής δραστηριότητας στη Γουμένισσα κατά την περίοδο του Μακεδονικού Αγώνα 1870-1912.*
19. Κομοτηνή, 2/2004. Παιδαγωγική Ημερίδα των εκπαιδευτικών κλάδου ΠΕ 01 με θέμα: *Από την ιστορία ενός Μαθήματος. Η Θρησκευτική Αγωγή στα ελληνικά σχολεία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στο δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα.*
20. Σέρρες, 4/2006. Β' Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο: Οι Σέρρες και η περιοχή τους από την Οθωμανική κατάκτηση μέχρι τη σύγχρονη εποχή. Θέμα: *Εκπαιδευτικά ζητήματα των Σερρών κατά το β' μισό του 19^{ου} αι. Ο Μακεδονικός Φιλεκπαιδευτικός Σύλλογος και τα προβλήματα λειτουργίας του.*
21. Θεσσαλονίκη 10/2008. Συνέδριο «ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ – ΒΕΛΙΓΡΑΔΙ – ΠΟΤΓΚΟΡΙΤΣΑ». Θέμα: *Το εκκλησιαστικό ελληνοσερβικό "Ζήτημα της Πρεσρένης" τον 1^ο αιώνα. Η πολιτική του διάσταση, το Οικουμενικό Πατριαρχείο και η διαμεσολάβηση της Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης.*
22. Θεσσαλονίκη, 11/2010. 11^ο Πανελλήνιο Συνέδριο για τον Ελληνισμό της Μικράς Ασίας: «1922 – ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΩΖΑΝΝΗΣ ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ». Μνήμες και προβληματισμοί για τον Ελληνισμό της Μικράς Ασίας» που διοργάνωσαν το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας (Τομέας ιστορίας, δόγματος, διορθόδοξων και διαχριστιανικών σχέσεων) του ΑΠΘ και η Ομοσπονδία Προσφυγικών Σωματείων Ελλάδος. Θέμα: *Η τύχη του Ελληνισμού της Καπαδοκίας με βάση τη Συνθήκη της Λωζάννης. Ο κίνδυνος από τη δημιουργία της λεγόμενης Αυτοκέφαλης Τουρκορθόδοξης Εκκλησίας.*

23. Μεγάλη Παναγία Χαλκιδικής, 6/2011. Ημερίδα που διοργάνωσε το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας ΑΠΘ και ο Δήμος Αριστοτέλη Χαλκιδικής με θέμα: *Η ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ ΚΑΙ Η ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΝΑΓΙΑ*. Θέμα: *Το Ρωσικό θρησκευτικό ενδιαφέρον στην Οθωμανική Αυτοκρατορία κατά το β' μισό του 1^{9ου} αι. και η μονή Μεγάλης Παναγίας Χαλκιδικής*.
24. Μπούντβα Μαυροβουνίου, 11/2011. Διεθνές Συνέδριο στην Ιερά Μονή Ποντμαΐνα στην Μπούντβα του Μαυροβουνίου, με γενικό τίτλο: *Η ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ*. Θέμα: *The Episcopal Rank in the Churches of Alexandria and Jerusalem and its Features*. (Την οργάνωση είχαν το Οικουμενικό Πατριαρχείο, η Ιερά Μητρόπολη Μαυροβουνίου και Παραθαλασσίας της Εκκλησίας Σερβίας, το Ινστιτούτο του Αγίου Διονυσίου της Εκκλησίας της Ρουμανίας και η Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου «Magna Graecia» του Κανταζάρο Ιταλίας).
25. Θεσσαλονίκη, 2/2012. Συνέδριο της Φιλοπτώχου Αδελφότητας Θεσσαλονίκης: Ιωακείμ ο Γ' ο Μεγαλοπρεπής. Ο από Θεσσαλονίκης Οικουμενικός Πατριάρχης και η εποχή του. Θέμα: *Η Εκκλησία της Αλεξάνδρειας και η υποψηφιότητα του πρώην Κωνσταντινούπολεως Ιωακείμ Γ' για τον πατριαρχικό της θρόνο. Εκκλησιαστική και πολιτική διάσταση*.
26. Θεσσαλονίκη, 4/2012. Ημερίδα της Θρακικής Εστίας Θεσσαλονίκης σε συνεργασία με την Ιερά Μητρόπολη Θεσσαλονίκης. Θέμα: *Η γενοκτονία του Ελληνισμού της Ανατολικής Θράκης και η στάση του Οικουμενικού Πατριαρχείου*.
27. Θεσσαλονίκη 10/2012. ΙΒ' Πανελλήνιο Συνέδριο για τον Ελληνισμό της Μικράς Ασίας με γενικό τίτλο: *«90 ΧΡΟΝΙΑ ΞΕΡΙΖΩΜΟΥ. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ Η ΜΗΤΕΡΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ»* το οποίο συνδιοργάνωσαν το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Α.Π.Θ. και η Ιωνική Εστία-Ένωση Σμυρναίων και Μικρασιατών. Θέμα: *Η μέριμνα της Εκκλησίας της Θεσσαλονίκης για τους πρόσφυγες*.
28. Θεσσαλονίκη, 11/2012. Επιστημονική Ημερίδα που διοργάνωσε η Ιερά Μητρόπολη Θεσσαλονίκης με τίτλο: *«Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ»*. Θέμα: *Τα μετά την απελευθέρωση*.
29. Δράμα, 11/2012. Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο το οποίο διοργάνωσε το «Κέντρο Πολιτιστικής Ανάπτυξης Ανατολικής Μακεδονίας» και ο Δήμος Δράμας με θέμα: *ΑΠΟ ΤΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΑΓΩΝΑ ΣΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΜΑΣ*. Θέμα: *Εκκλησία και ελληνικό κράτος στη Μακεδονία, στα τέλη του 19ου αιώνα. Η περίπτωση της Μητρόπολης Φιλίππων, Δράμας και Ζιχνών*.
30. Σέρρες, 3/2013. Ημερίδα της Ιεράς Μητροπόλεως Σερρών και Νιγρίτης με γενικό τίτλο: *Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΜΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΤΩΝ ΣΕΡΡΩΝ*. Θέμα: *Η Επαρχία Σερρών κατά το δεύτερο μισό του 1^{9ου} αιώνα*.